

अथामरकोशतत्यकाङ्क्षारंभः

(1)

(2)

अङ्को
१

श्रीगणेशायनमः ॥ १॥ विशेष्यनिम्नैः संकोर्णेनार्थेरिव्ययैरपि ॥ लिंगदिसंग्रहैर्वर्गः सामान्येर्वर्गसंश्याः ॥ २॥ सकृतीपुण्यवान्यन्योभावे च्छस्त्रमहाशयः ॥ त्वद्यालुः सकृदयोभावोत्साहोभावमः ॥ ३॥ प्रवीणेनिपुणाभिज्ञविज्ञनिष्ठानशिक्षिताः ॥ वैत्तानिकः कृतमुखः कृतीकृशलदित्यपि ॥ ४॥ पूज्यः प्रतीक्ष्यसांशयिकः संशायापन्नमानसः ॥ दक्षिणायोदक्षिणार्हस्तवदक्षिण्यदित्यपि ॥ ५॥ स्वर्वदान्यः स्थूललक्ष्यदानशौडाबहुपदे ॥ जैवात्कः स्यादायुष्मानं तर्हीणसुशाश्ववित् ॥ ६॥ परोक्षकः कारकिणोवरदस्तुसमर्द्धकः ॥ हर्षमाणोविकुर्वणः प्रमनात्मामानसः ॥ ७॥ दुर्मनाविमनाअंतर्मनाः स्यादुत्कर्तन्पत्राः ॥ दक्षिणेसरलोदारोसकलोदात्मोक्तरिः ॥ ८॥ तत्सरेप्रसिता सक्ताविष्टार्थे द्युक्तउत्सकः ॥ प्रतीतेप्रथितरव्यातन्त्रिज्ञविज्ञातवश्वता ॥ ९॥ गुणैः अतीतेतुकृतलक्षणाहतलक्षणैः ॥ इत्यआठोधनीस्वामीलीच्चरः पतिरीशिता ॥ १०॥ अधिभूर्नायकोननाभ्रसुः परिवृद्धोधिपः ॥ अधिकर्त्त्वः समृद्धः स्यात्कुटं वृद्याप्तस्तुयः ॥ ११॥ स्यादप्यागरिकस्तस्मिन्नुपाधिश्चपुमानयम् ॥ वरांगकृपोपेतोयः सिंहसंहननोहिसः ॥ १२॥ निर्बार्यः कार्यकर्त्तयः सत्त्वनः सत्त्वसंपदा ॥ अवाचिमूकोथमनोजवसः पितृसन्निभः ॥ १३॥ सकृत्यालंकृतांकन्यायोददातिसकृकुदः ॥ लक्ष्मीवौलक्ष्मणः श्रीलः श्रीमान्स्त्रियस्तुवत्सलः ॥ १४॥ स्याद्यालुः कारुणिकः कृषालुः सकृतः समाः ॥ स्वतंत्रोपादृतः स्वैरीस्वच्छंदोनिरवग्रहः ॥ १५॥ प

त. कं

१

रतंवः पराधीनः परवान्नाथवानपि ॥ अधीनोनिभ्युआयन्तो सच्छंदो गृत्यकोष्ठमौ ॥ १६ ॥ खलपूः स्याद्द्वुकरोदीर्घसूत्रश्चिरकिं
 यः ॥ जाल्यो समीक्ष्य कारी स्यात्कुण्डो मंदः क्रियास्तयः ॥ १७ ॥ कर्मक्षमो लंकर्मणः क्रियावान्कर्मस्त्रैयनः ॥ सकार्मः कर्मशोलोयः क
 र्मश्वरस्तु कर्मरः ॥ १८ ॥ परण्यसु कर्मकरः कर्मकारस्तत्क्रियः ॥ अपस्त्रातो मृतस्त्रात आभिषाशीतुशोषु लः ॥ १९ ॥ बुद्धुक्षितः-
 स्यात्क्षधितो जिघत्कुरशनायितः ॥ परान्तः परपिंडादो भक्षकाधस्मरोद्यरः ॥ २० ॥ आद्यूनः स्यादेवोदरिकीविजिगीषाविवर्जिते
 ॥ उभौत्वात्मभरिः कुक्षिंभरिः स्वोदरपूरके ॥ २१ ॥ सवर्णीनस्तसवर्णन्मीजोगृधस्तुगर्धनः ॥ लुब्ध्योभिलाषु कर्त्तव्यकृत्समोलु
 पलोलुमो ॥ २२ ॥ सोन्मादस्तून्मदिष्णुः स्यादविनीतः समुद्दतः ॥ मन्तेशोडोलटक्षीबाः कामुकेकमितानुकः ॥ २३ ॥ कम्बः कामयि
 तामीकः कमनः कामनोभिकः ॥ विधेयोविनयग्राहाब्वचने स्थित आश्रवः ॥ २४ ॥ वश्यः प्रणेयोनिभृतविनोतप्रश्चिताः समाः ॥ धु
 एधुष्णग्नियातश्च प्रगल्मः प्रतिभान्विते ॥ २५ ॥ स्याददृष्टेतु राणीनोविलक्षोविस्मयान्विते ॥ अधीरेकातरस्त्रस्तेभीरुमीक
 कमीलुकाः ॥ २६ ॥ आशांसकराशंसितरिगृहयालुर्ग्नीतरि ॥ श्रद्धालुः श्रद्धयासुकेपतयालुस्तपातुके ॥ २७ ॥ लज्जाशीलेपत्रपि
 षुर्वंदाकरभिवादके ॥ शयारुर्धातुकोहिस्तः स्याद्द्विष्णुस्त्रवद्दनः ॥ २८ ॥ उत्तनिष्णुस्त्रत्यनितालंकरिष्णुस्त्रमंडनः ॥ भूषणम्
 विष्णुर्भविनावर्तिष्णुर्वर्तनः समौ ॥ २९ ॥ निराकरिष्णुः क्षिमुः स्यात्सांद्रः स्त्रिग्नस्त्रमेदुरः ॥ ज्ञानातुविदुरोविंदुर्विकासीतुविकस्त्ररः

अङ्को
२

(3)

॥३०॥ विसृत्तरो विसृमरः प्रसारी च विसारिणी ॥ सहिष्णुः सहनः क्षंता तितिक्षः क्षमिता क्षमी ॥ ३१॥ कोधनो मर्षणः कोपिचं डस्त्वत्यंतकोपनः ॥ जागरूको जागरिता धूर्णितः प्रचलयितः ॥ ३२॥ स्वमक्षशयालुर्निद्रालुर्निद्राणशयितो समौ ॥ पराद्भुखः पर्वीनः स्याद्वाडः प्यथो मुखः ॥ ३३॥ देवानं च तिदेवद्युडः विष्वद्युडः विष्वगंत्वति ॥ यः सहांचति सद्युडः ससातिर्युडः यः स्तिरो च ति ॥ ३४॥ वदो वदा वदो वक्ता वागीशो वाक्यतिः समौ ॥ वाचो युक्तिपुर्वाग्मी वावद् को तिवक्तरि ॥ ३५॥ स्याज्जल्याकस्तु वाचालो वाचारो वहुगत्यवाक् ॥ दुर्मुखवेद्युखरा बद्युखर्वो शर्कुः प्रियं वदे ॥ ३६॥ लौहलः स्यादस्फुट वागगत्यवादी तुक्षुदः ॥ समौ कुवादु कुचरो स्यादसो म्यस्वरो स्वरः ॥ ३७॥ रवणः शब्दनो नांदी वादी नांदी करः समौ ॥ जडोज्ञ एकमूकस्त्वकुंशो तुभिक्षिते ॥ ३८॥ तूष्णींशीलस्त्वतूष्णी कोनमो वासादिगं बरे ॥ निकासितीवद्युषः स्यादपघस्तस्तुधिष्ठृतः ॥ ३९॥ आनगर्वेभिर्भूतः स्याद्विपतः साधितः समौ ॥ प्रत्यादिष्ठेनिरस्तः स्यात्यत्यारव्यातो निराहतः ॥ ४०॥ निकृतः स्याद्विप्रकृतो विप्रलब्धस्त्वं चितः ॥ मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्वसः ॥ ४१॥ अधिक्षिसः प्रतिक्षिसो बद्धेकीलितसंयतौ ॥ आपन्न आपत्यासः स्यात्कांदिशी कोभयद्वुतः ॥ ४२॥ आक्षारितः क्षारितो भिश्वस्त्वेसंकस्त्वको स्थिरे ॥ व्यसनात्ते परक्तो द्वीविहस्तव्याकुलो समौ ॥ ४३॥ विकूवो विक्लः स्यात्तु विवरो दिर्षु दुष्टधीः ॥ कश्यः कशार्हेसन्देत्वाततायी वधो द्यते ॥ ४४॥ देष्वेत्वक्षिगतो वधः शीर्षच्छेद्य इमौ समौ ॥ विष्यो विषेण यो वध्यो-

त्. का.

२

(3A)

मुसल्योमुसलेनयः ॥ ४५ ॥ शिष्मिदानोहृष्णकर्माचपलश्चिकुरः समै ॥ दोषैकहृष्टुरोभागीनिरुतस्तत्त्वज्ञः शरः ॥ ४६ ॥
 कर्णेजिपः सूचकः स्यासिशत्त्वेदुर्जनः खलः ॥ नृशंसोधातुकः कूरः पापोद्यूर्तस्त्वं चकः ॥ ४७ ॥ अत्तेमूर्दयथाजातमूर्दवैधेयबा-
 लिशा ॥ कदर्येहृष्णकुर्विधोदीनोदरिद्रोदुर्गतोपिसः ॥ चानोपकोयाचनकोभार्गणो-
 याचकार्थिनौ ॥ ४८ ॥ अहंकारवानहंस्यः शमंसुस्तशत्त्वान्वितः ॥ दिव्योपणादुकादेवानृगवाद्याजरायुजाः ॥ ४९ ॥ स्वेदजाः हृभि-
 दंशाद्याः पक्षिसपीदयोऽजाः ॥ ॥ इतिप्राणिवर्गम् ॥ ॥ उद्ग्रदस्तकुरुल्माद्याउद्ग्रदुद्ग्रिज्जमुद्ग्रिदम् ॥ ५० ॥ संदर्शनचिरचारु-
 सप्तमंसाधुशोभनम् ॥ कानंमनोहरंस्त्वंमनोजंमनंतुमंजुलम् ॥ ५१ ॥ तद्रासेचनकंत्वमेनास्त्वंतोयस्यदर्शनान् ॥ अभीष्टेभीष्मि-
 तंत्वद्यंदयितंवल्लभंप्रियम् ॥ ५२ ॥ निरुद्यपतिहृष्टार्वरेपयाज्ञातमाधमाः ॥ कुपृयकुलितावद्यखेटगत्व्याणकाः समाः ॥ ५३ ॥ म-
 लोमसंतुमलिनंकचंमलदृष्टिम् ॥ पूर्वंपविचंमेध्यंचवीधंतुविमलार्थकम् ॥ ५४ ॥ निर्णिकंशोधितंमृष्टंनिःशोध्यमनवस्त्वरम् ॥
 असारंफलुशून्यंतुवशिकंतुच्छरित्कै ॥ ५५ ॥ क्षीवेप्रधानंप्रसुवप्रवेकानुत्तमोत्तमाः ॥ मुरव्यवर्यवरेण्याश्रप्रवहैनिवराधर्यवत्
 ॥ ५६ ॥ पराध्यग्रप्रायहरशाङ्ग्याश्रायमग्रियम् ॥ श्रेयानश्रेष्ठः पुष्कलः स्यात्सत्तमश्वानिशोभने ॥ ५७ ॥ स्युरुत्तरपदेव्याश्रपुंग-
 वर्षभुञ्जराः ॥ सिंहशार्दूलनागाद्याः सुंसिशेषार्थगोचराः ॥ ५८ ॥ अशाङ्गंदृश्यहीनेदेवप्रधानोपसर्जने ॥ विशंकटपृश्वृहीदशाल-

अंकोः
३

(६)

एषु लंभ महत् ॥६०॥ वद्ग्रोरुविषुलं पीनपीज्ञीतु स्थूलपीवरे ॥ स्तोकाल्पकल्पका: सूक्ष्मं श्लस्यं दम्भं हशांतरु ॥६१॥ स्त्रियां माचारु दिः सुसि
लवलैशकणाणवः ॥ अत्यल्पेत्प्रिष्ठमल्पीयः कनीयोणीय इत्यपि ॥६२॥ प्रभूतं प्रत्युरं प्राज्यमदम्भं बहुलं बहु ॥ पुरुहूः पुरमूर्च्छिष्ठस्फारं मूर्य
श्वभूरिन् ॥६३॥ परः शताद्यास्त्वेषां परासंरब्याशतादिकात् ॥ गणनीयेतुगणेयं संरब्यातेगणितमथसमंसर्वम् ॥६४॥ विश्वमशेषं हृ-
त्लं समस्तनिरिवलास्त्रिवलानिनिः शेषम् ॥ समग्रं सकलं पूर्णमरवदस्यादद्वनके ॥६५॥ घनं निरंतरं सांद्रं पेलवं विरलं तत्त्वु ॥ समीपेनिक
टासन्नसन्निरुद्धसनीडवत् ॥६६॥ सदेशाभ्याशासविधसमर्पादसवेशवत् ॥ उपकं गंतिकाभ्यर्णाभ्यग्राभ्यजितो व्ययम् ॥६७॥ सं
सक्तेत्ववहितमपदांतरमित्यपि ॥ नेदिष्ठमंतिकृतमंस्याद्वैविप्रहृष्टकं ॥६८॥ दबीयश्वदविष्ठुचस्तदूरं दीर्घमायतम् ॥ वर्तुलं निस्त
लं वृत्तं वंधुरं वृत्तनानतम् ॥६९॥ उच्चप्रांश्चून्तोदग्नेऽच्छुतास्तु गेषामने ॥ न्यद्वीचरवर्वहस्याः स्युरवायेवनतानतम् ॥७०॥ अवा
लं द्विजनं जिह्मूर्मिमलुं चितं नतम् ॥ आविद्वंकुटिलं मुम्बं वाल्लितवक्त्रमित्यपि ॥७१॥ कृजावजिह्मप्रगुणो व्यस्तेत्वप्रगुणाकुलो
॥ शाश्वतस्तु द्विवोनित्यसदातनसनातनाः ॥७२॥ स्यास्मुः स्त्रिरतरः स्थेयानेकस्त्रपतयातुयः ॥ कालव्यापीसकूटस्यः स्यावरोजं
गमेतरः ॥७३॥ चरिष्णुजंगमचरं च समिंगचराचरम् ॥ चलनं कंपनं कंपं चलं लोलं चलाचलम् ॥७४॥ चंचलं तरलं चैव पारिष्ठूलपरि
पूवे ॥ अतिरिक्तः समधि कोहृदसंधिरुसंहतः ॥७५॥ कर्कशं कटिनं कूरं कठोरं निष्ठुरं हृदम् ॥ जवरं मूर्तिमन्मूर्तिप्रवद्धं प्रौढमेधि

तंकं

३

(G A)

तम् ॥७६॥ सुराणे प्रतन प्रलपुरात नचिरं तनाः ॥ प्रत्ययो भिनवो नव्यो नवी नो नूत नो नवः ॥ ७७॥ नूल अस कुमारं तु को मलं मृदुलं मदु ॥
 अन्वगन्वक्षमतु गोऽनुपदं कूपी वमव्ययम् ॥ ७८॥ प्रत्यक्षं स्यादैँ द्रियकम प्रत्यक्षमतीं द्रियम् ॥ एकतानोनन्यवृत्तिरक्षायै कायनावीप-
 ॥ ७९॥ अप्येकसर्गएकाय्यो व्येकायनगतोपिसः ॥ युंस्यादिः पूर्वपौरस्त्वप्रथमाद्याभयास्त्रियाम् ॥ ८०॥ अंतीजघन्यं चरममंत्यपा
 श्वात्यपश्चिमाः ॥ मोघं निरर्थकं स्यष्टं स्फुटं प्रव्यक्तमुल्बणम् ॥ ८१॥ साधारणं तु सामान्यं मेकाकीले कएककः ॥ भिन्नार्थकाभ
 न्यतरएकस्तोऽन्येतरावपि ॥ ८२॥ उच्चावचं नैकभैदसुचंडमविलं वित्तम् ॥ अरुं तु दस्तमर्पस्पृगबाधं तु निरर्गलम् ॥ ८३॥ प्रसव्यं
 प्रतिकूलं स्यादपसव्यमपृष्ठुच ॥ शामं शारीरं सव्यं स्यादपसव्यं तु दा क्षणम् ॥ ८४॥ संकटं नातु संबाधः कलिलं गहनं समे ॥ संकीर्णसं
 कुलाकीर्णसुंडितं परिवापितम् ॥ ८५॥ यंथिनं संधितं हृष्यं विस्तृतं विस्तृतं ततम् ॥ अंतर्गतिं विस्मृतं स्यात्यास प्रणिहिते समे ॥ ८६॥
 वैल्लितप्रेसिताइत्तचलिताकं पिताखुते ॥ नुक्तु नास्तनिष्ठूता विद्वक्षिसेरिनाः समाः ॥ ८७॥ परिक्षिसंतु नि वृतं मूषितं सुषि-
 तार्थकम् ॥ प्रवद्यपस्तनोन्यस्तनिस्त्रै गुणिताहते ॥ ८८॥ निदिग्धो पञ्चिते गूढगुमेगुंडिनरूषिते ॥ दुनावदोर्णिद्वीर्णिद्वीर्णिते कञ्चित
 शिक्षिते ॥ ८९॥ धाणधाते दिग्धलिसे समुदक्तो हृते समे ॥ वैष्टितं स्याद्वलयितं संवीतं कुद्वावतम् ॥ ९०॥ रुग्णं सुमेयनिशितं-
 हृणतशातानितेजिते ॥ स्यादिनाशो त्वुरं पक्षं हीणहीतो तुलज्जिते ॥ ९१॥ वृत्तेतु वृत्तव्यावत्तो संयोजितउपाहितः ॥ प्रायं गम्यं समा-

अङ्को
४

(५)

साद्यं स्थनं रोणं स्तुतं स्तुतम् ॥ १३ ॥ संगृदः स्यात्संकलितो वगीतः रव्यात गर्हणे ॥ विविधस्या द्वहु विधो नानासूपः एथ ग्रिधः ॥ १३ ॥ अवरोणो धिक्षुतश्चाव्यवध्वस्तो वच्छृणितः ॥ अनायास कृतं फांटस्वनितं धनितं समे ॥ १४ ॥ बद्धेसंदानितं मूत्रसुद्धितं संदितं सितम् ॥ निष्पद्मं क्षयितं पाकेक्षीराज्यहविषांश्वतम् ॥ १५ ॥ निर्वाणो मुनिवत्यादौ निर्वातस्तु गतेनिले ॥ पक्षं परिणते गूनं हन्ते मोटं तु मूत्रिते ॥ १६ ॥ पुष्टेतु पुष्टितं सोटेक्षांतसु द्वान्तसु द्वाते ॥ दान्तस्तु दभिते शांतः शमिते प्रार्थनं दितः ॥ १७ ॥ ज्ञमस्तु ज्ञपिते छन्नभ्यादिते पूजिते चितः ॥ पूर्णस्तु पूरिते क्लिष्टः क्लिष्टिवसिते सितः ॥ १८ ॥ बुष्टपुष्टोषितादग्धेत द्वृत्यैतन्नकृते ॥ वेधितच्छिद्रितो विन्देवि नवितो विचारिते ॥ १९ ॥ निष्प्रभेविगतारो कोविलो नेविदुतद्वैतो ॥ सिद्धेन्वृत्तनिष्पन्नो द्वारिते भन्नभेदितो ॥ १०० ॥ ऊतं स्वृतसुनं चैतवितयं तं तु संतते ॥ स्यादर्हते नमस्यितनमसितमपचायितार्चितापचितम् ॥ १०१ ॥ चरित्वासिते वरिवस्यितसु पासितं चौपचरितं च ॥ संतापितसंतसोधूषितधूपायितौ च दूनश्च ॥ १०२ ॥ त्वद्देमनः स्त्रसः प्रलह्नः भ्रुदतः ग्रीतः ॥ छिन्नं छांतं लूनं कृतं दानं तं दितं छितं द्वक्षणं ॥ १०३ ॥ स्वस्तं ध्वस्तं ध्वस्तं स्कृनं पन्नं च्युतं गलितम् ॥ लब्धं प्राप्तं विन्देभावितमासादितं च भूतं च ॥ १०४ ॥ अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टमार्गितं मृगितम् ॥ आद्रेसाद्रेक्षिनं तिमितं स्तिमितं ससुन्न भुतं च ॥ १०५ ॥ व्रातं व्राणं रक्षितमवितं गोपायितं च गुतं च ॥ अवगणितमवमता वज्ञाते वमानितं स्वपरिभूते ॥ १०६ ॥ त्वक्तं हीनं विधुतं समुद्धितं धूतसु त्वद्देष ॥ उक्तं भाषितमुदितं जल्यितमारव्यातमभिहितं लपितम्

तृ. कां.
३

४

(5A)

॥१०७॥ बुद्धितं मनितं विदितं प्रतिपन्नमवसितावगते ॥ ऊरीरूतमुररीरूतमंगीरूतमाश्रितं प्रतिज्ञातम् ॥ १०८॥ संगीर्णविदितसंशु
 तसमाहितोपश्चतोपगतम् ॥ ईलितशस्तपणायितपनायितप्रणुतपणितपनितानि ॥ १०९॥ अपिगोर्णवर्णिताभिष्टुतेडितानिस्ततार्था
 नि ॥ प्रक्षितचर्वितलोटप्रत्यवसितगिलितखादितप्सातम् ॥ ११०॥ अस्यवर्त्ततान्तजग्धयस्तग्धस्ताशितं सुन्तके ॥ क्षेपिष्ठक्षोधिष्ठप्रे
 ष्वरिष्ठस्थविष्ठबंहिष्ठः ॥ १११॥ क्षिप्रक्षद्वाभीभितएशुपीवरवहुलप्रक्षर्थार्थः ॥ साधिष्ठद्वाधिष्ठस्फेष्ठगरिष्ठहसिष्ठवंदिष्ठः ॥ ११२॥
 खाद्व्यायतवहुगुरुवामनदंदारकातिशये ॥ ॥ इतिविशेष्यनिष्ठवर्गः ॥ ॥ प्रकृतिप्रत्यवार्थार्थैः संकीर्णलिङ्गसुन्नयेत् ॥ कर्मकि
 यातत्सातत्वेगम्येस्युरपदस्पराः ॥ १॥ साकल्यासंगवनेपारायणपरायणे ॥ यद्वच्छासैरिताहेतुशून्यात्वास्याविलक्षणम् ॥ २॥
 शमथस्तशमःशांतिदंतिस्तुदमयोदमः ॥ अवदानं कर्मवृत्तं काम्यदानं प्रवारणम् ॥ ३॥ वशाक्रियासंवननं मूलकर्मतुकार्मणम् ॥ वि
 धूननं विधुवनं तर्पणं श्रीणनावनं ॥ ४॥ पर्याप्तिः स्यात्परित्राणहस्तधारणमित्यपि ॥ संवनं सीवनं स्यूतिविदितः स्फुटनं भिदा ॥ ५॥
 आकोशनमभीष्मंगः संवेदोवेदनानना ॥ संमूर्छनमभिव्यासिर्याच्चाभिक्षार्थनार्दना ॥ ६॥ वर्द्धनच्छेदनेथद्युआनंदनसमाजने ॥ आ
 प्रच्छन्मथान्नायः संप्रदायः क्षयेक्षिया ॥ ७॥ ग्रहेग्राहोवशः कार्त्तीरक्षणस्त्राणेरणक्षणे ॥ व्यधोवेधेपचापाकेहवोहूतोवरोहृतो -
 ॥ ८॥ ओषः पूषेनयोनायेज्यानिजर्णीक्षिमोक्षमौ ॥ स्फातिर्वद्दोप्रथारव्यातोस्पृष्टिः एक्तोस्त्रवः स्ववे ॥ ९॥ एधासमृद्दोस्फुरणेस्फु

अ.को.

५

(6)

रणाप्रभितोपमा॥प्रसूतिःप्रसवेश्वोतेप्राघारःकुमथःकुमे॥१०॥उत्कर्षोऽतिशयेसंधिःश्लेषेविषयआश्रये॥क्षिपायांक्षेपणेंगीर्णिर्गि
र्णेऽगुरणसुद्यमे॥११॥उन्नायउन्नयेश्वायःश्रयणेजयनेजयः॥निगादेनिगदेमादोमदहदेगुद्धमे॥१२॥विमर्दनंपरिमलोप्सुपप-
न्निरुग्रहः॥निग्रहस्तद्विकृद्धस्यादभियोगस्त्वभिग्रहः॥१३॥सुष्टिर्बधस्तुसंयाहोडिंबेडमरविष्टुवौ॥चंधनंप्रसितिश्वारःस्यास्य
ष्टोपतसरि॥१४॥निकारोविप्रकारस्यादाकारस्त्विंगितम्॥परिणामोविकारोहेसमेविहतिविक्रिये॥१५॥अपहारस्त्वपचयः
समाहारःसमुच्चयः॥प्रत्याहारउपादानंविहारस्त्वपरिक्रमः॥१६॥आभिहारोभिग्रहणर्निहरोभ्यवकर्षणम्॥असुहारोनुकारःस्या
दर्थस्यापगमेव्ययः॥१७॥प्रवाहस्त्वप्रवृत्तिःस्यात्ववहेगमनंवहिः॥वियामोवियमोयामोयमःसंयामसंयमौ॥१८॥हिंसाकर्माभि
चारःस्याज्ञागर्याजागराद्योः॥विघ्रोत्तरायःप्रत्यूहस्यादुपघ्रोत्तकात्रये॥१९॥निर्वेशउपभोगःस्यासरिसर्पःपरिक्रिया॥विद्यु
रंतुप्रविश्लेषोभिग्रायश्छंदआशयः॥२०॥संक्षेपणंसमसनपर्वपन्न्याविरोधनम्॥परिसर्यापिरीसारःस्यादस्यात्वासनास्थितिः
॥२१॥विस्तारोविग्रहोव्यासःसन्चशब्दस्यविस्तरः॥संवाहनंमर्दनंस्याद्विनाशःस्याददर्शनिम्॥२२॥संस्तवःस्यासरिचयःप्रस
रस्त्वविसर्पणम्॥नीचाकस्त्वप्रयामःस्यात्संनिधिःसन्निकर्षणम्॥२३॥लवोभिलावोलवनेनिष्ठावःपवनेपवः॥प्रस्तावःस्यादवसरस्त्व
सरःसूत्रवेष्टनम्॥२४॥प्रजनःस्यादुपसरःपश्चयप्रणयोसमौ॥धीशक्तिर्निङ्कमोरुत्तुसंकमोदुर्गसंचरः॥२५॥प्रत्युच्चमःप्रयो

त.का.

५

गर्थः प्रकमः स्यादुपकमः ॥ स्यादभ्यादानसु ह्वात आरंभः संभव मस्तरा ॥ २६ ॥ प्रतिबंधः प्रतिष्ठं भोवना यस्तु निपातनम् ॥ उपलंभ-
 स्तरुभवः समालंभी विलेपनम् ॥ २७ ॥ विप्रलंभो विप्रयोगो विलंबस्तु निर्जनम् ॥ विश्वावस्तु प्रतिरव्यातिरवेक्षा प्रतिजागरः ॥ २८ ॥
 निपातनिपदो पारेते मरते भौसमुद्दने ॥ आदोनवास्त्रवौ क्लेशो भैलके संगसंगमो ॥ २९ ॥ संवीक्षणं विचयनं मार्गणं सृगणा सृगः ॥ परिंभः
 परिषंगः संस्लेष्टु पगूहनम् ॥ ३० ॥ निर्वर्णनं तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणम् ॥ प्रत्यारव्यानं निरसनं प्रत्यादेशो निराकृतिः ॥ ३१ ॥ उप-
 शप्तयो विश्वाय अपर्यायशाय नार्थकौ ॥ अर्तनं चक्रतीसाचत्वणीयाच घृणार्थकाः ॥ ३२ ॥ स्याद्यत्यासो विपर्यासो व्यत्यय अविपर्य-
 ये ॥ पर्यायोऽनिक्रमस्तस्मिन्निपातउपात्ययः ॥ ३३ ॥ प्रेषणं यत्समाहूयतत्र स्यात्यतिशासनम् ॥ संसंस्तावः क्लेशु यास्तु निभूमि
 हिंजन्मनगम् ॥ ३४ ॥ निधाय तद्यते यवका षेकाष्ठं सउ हुनः ॥ स्तं वभस्तु रत्नं बधनः स्तं वोयेन निहन्यते ॥ ३५ ॥ आविधो विध्यते यैन
 तत्र विष्वक्समेनिधः ॥ उक्तारश्च निकारश्च हीधान्यीत्सेपणार्थकौ ॥ ३६ ॥ निगारो द्वारविक्षावो द्वाहास्तु गरणादिषु ॥ ३७ ॥ आरत्य
 विरतिविरतय उपरामेयास्त्रियां तु निष्ठेवः ॥ निष्ठ्यूतिर्निष्ठेवनं निष्ठीवनभित्यभिन्नानि ॥ ३८ ॥ जवनेजूतिः साति स्तवसानेस्या
 दश्यज्ञवेजूतिः ॥ उद्जस्तु पश्च प्रेरणमकरणिरत्यादयः शापे ॥ ३९ ॥ गोत्रांते भ्यस्तस्य वंदभित्योपगवकादिकम् ॥ आपूपिकंशा
 कुलिकमेव माधमचेतसाम् ॥ ४० ॥ माणवानां तु माणव्यं सहायानां सहायता ॥ हस्त्या हलानां द्वाहस्त्यवाडव्येतु हिंजन्मनां ॥ ४१ ॥

अंकोः
६

(७)

द्वैपर्शकानां एषानां पार्श्वे एष मनुकमात् ॥ रवलानां रवलिनी रवल्याष्यथ मानुष्यकं नृणाम् ॥ ४२ ॥ ग्रामताजनता धूम्यापाश्यागल्या
एथ कृथक् ॥ अपि साहस्रकारीष्वर्वार्मणाथ वणादिकम् ॥ ४३ ॥ ॥ इति संकीर्णवर्गः ॥ ॥ नानार्थाः केषिकां तादिव गेष्वेवाच
कीर्तिताः ॥ मूरिप्रयोगाये येषु पर्याये षष्ठिते षुते ॥ १ ॥ आकाशो विद्वेना कोलोकस्तस्मुवने जने ॥ पद्ये यशसि च श्लोकः शरिरव
द्वैच सायकः ॥ २ ॥ जं बुकीं कोषु चरुणो एथु को चिपटास्मकी ॥ आलोको दर्शने द्योतो भैरी पद्म मानको ॥ ३ ॥ उत्संगचिन्हयोरं
कः कलंकों कापवादयोः ॥ तक्षको नागवर्द्धक्योरकः स्फटिकसूर्यगोः ॥ ४ ॥ मारुते वेधसि ब्रह्मेषु पुंसिकः कंशिरो खुनोः ॥ स्यासु
लाकस्तु च्छधान्ये संस्के पेषमन्तसिक्यके ॥ ५ ॥ उलूके करिषः पुच्छमूलीगाते च पिच्छकः ॥ कमंडलोचकरकः स्तगते च विनायकः ॥ ६ ॥ कि
कुहस्ते वितस्तौ च शूकको टेचवृश्चिकः ॥ प्रतिकूले प्रतीकस्त्रिवेकदेशो तु पुंस्यथम् ॥ ७ ॥ स्याद्वृति कंतु मूनिं वेकस्त्वणे मूरुत्वणे पिच्च ॥
ज्योतिस्त्रिकायां च योषेचकोशात्क्यथकृफले ॥ ८ ॥ सिते च रवदिरेसामवल्कः स्याद्यसिलहकी ॥ तिलकल्के च पिण्याको बाल्हीकं रा
मरेपिच ॥ ९ ॥ महेंद्रुगुगुलूलूकव्यालग्राहिषु कोशिकः ॥ रक्तापशंकाः स्वातंकः स्वल्पे पिक्षल्लकस्त्रिषु ॥ १० ॥ जेवात्कः शशांके पिरु
रथ्यच्चस्यवर्तकः ॥ व्याघ्रे पिण्डरीको नायवान्यामपिदीपकः ॥ ११ ॥ शालावृकाः कपि कोषुः शानः स्वर्णपिण्डेरिकम् ॥ पीडार्थे पिव्यली
कं स्यादलोकं त्वप्रिये नृते ॥ १२ ॥ शीलान्यावनूके देशलक्षेषाकलवल्कले ॥ साष्टेशते स्वर्णनां हेम्म्युरो भूषणे पले ॥ १३ ॥ दीनारेपिच

तंकः

६

(GA)

निष्कोरुद्धीकल्कोरुद्धीशमलैनसोः॥१४॥ धेरुकातुकरेण्वाचमेयजालेचकालिका॥ कारिका
 यातनावृत्योः कर्णिकाकर्णभूषणे ॥१५॥ करिहस्तांगुलौपद्यवीजकोश्यांविष्टत्तरे॥ दंदारकोरुपिसुरव्यावेकेसुरव्यान्यकेवलाः॥ १६॥
 स्याद्वाभिकः कोहुटिकोयश्चादूरेरितेक्षणः॥ लालाटिकः प्रभोर्मालिदशीर्कार्यक्षिमश्चयः॥ १७॥ “मूरुन्नितंबवलयचक्रेषुकटकोऽ
 स्त्रियाम्॥ सूच्यग्रेक्षद्रशावौचरौमहर्षेचकंटकः॥ १॥ पाकोपक्तिशिशूमध्येरत्नेनरिनायकः॥ पर्यकः स्यात्परिकरेस्याद्याग्रेपिचलु
 व्यकः॥ २॥ पेटकस्त्रिषुरुदेपिगुरौदेश्येचदेशिकः॥ स्वेटकोयामफलकोधीरेपिचलालिकः॥ ३॥ पुष्परेणोचकिंजल्कः शत्लकोरुद्धी-
 रुद्धीधनेपिच॥ स्यात्क्षुलेष्वुल्कलिकावार्द्धकंभाववृद्योः॥ ४॥ करिष्यांचापिगणिकादारकोबालभेदकौ॥ अंधेष्यनेडमूकः स्याइङ्को
 दर्पाश्मदारणो॥ ५॥” ॥ इतिकांतवर्गः॥ ॥ मयूरवस्त्रिटकरज्ञालास्वलिवाणोशिलोमुखो॥ शंखोनिधौललाटास्त्रिकंबींनस्त्रीं
 द्वियेपिचम्॥ ६॥ शृणिज्वालेअपिशिखे॥ रवांताः॥ शौलवृक्षोनगावणो॥ आश्नगोवायुविशिखोशाराक्विहगःरवगाः॥ ७॥ पतंगोप
 क्षिसूयैचिपूर्गःक्रमुकवृद्योः॥ पशवोपिमृगावेगःप्रवाहजवयोरपि॥ ८॥ पशागःकोसमेदेणोस्तानीयादैरजस्यपि॥ गजेपिनागमातं
 गावपांगस्तिलकेपिच॥ ९॥ सर्गस्त्रभावनिर्मास्त्रिनश्चयाध्यायस्त्रिषु॥ योगःसन्नहनोपायध्यानसंगनियुक्तिषु॥ १०॥ भोगःसरवे
 रुद्धादिभृतावहेश्वरफणकाययोः॥ चातकेहरिणेषुसिसारंगः शब्देनिषु॥ ११॥ कपोनेचपुवगः शापेत्त्वभिषंगः परामवे॥ यानाद्यंगेयुगः

अंकोः
३

(८)

पुंसियुगंयुम्नेरुतादिषु॥२४॥ स्वर्गेषुपश्चागवज्जदिङ्केनदृष्टिं प्रभूजले॥ लक्ष्यहस्यास्त्रियांपुंसिगोर्लिंगंचिन्हशोफसोः॥२५॥ मूर्णं प्राधान्य
सान्वोश्वरांगंमूर्द्धगुत्ययोः॥ भगंश्रीकामभाहस्यवीयर्यलार्कीर्तिषु॥२६॥ इतिगांताः॥ परिधःपरिधातेस्वेष्योघोर्वेष्यसांखये॥ मूल्ये
पूजाविधावधेंहोदुःरवव्यसनेष्यम्॥२७॥ विष्विष्वेल्येल्युः॥ इतिधांताः॥ कान्चाःशिक्यमृद्देदहुजः॥ विष्वर्यसिविस्तरेनप्रपञ्चःपाव
केश्वर्चिः॥२८॥ मास्यमात्मे चात्मुपधेपुंसिमेष्येसितेविषु॥ अभिषंगेसृहायांचगभस्तोचरुचिःस्त्रियाम्॥२९॥ इतिचांताः॥ “प्रसन्ने
भम्भुकेष्यच्छोगुच्छस्तवकहारयोः॥ परिधानांचलेकच्छोजलप्रांतेविलिंगकः॥१॥ इतिक्षेपकम्भांताः॥ केकिताद्यावहिम्भुजोदंत
विष्वांडजाद्विजाः॥ अजाविष्युहरच्छागागोष्ठाधनिवहावजाः॥३०॥ वर्मराजोजिनयमौकुंजोदंतेपिनस्त्रियाम्॥ वलजेक्षेवपूर्वीरे
वलजावलुदर्थना॥३१॥ समेष्टमांशेरणेष्याजिःप्रजास्यात्संततौजनै॥ अज्ञोशांवशाशांकोचस्वकेनित्येनिजंविषु॥३२॥ इतिजां
ताः॥ पुंस्यात्मनिप्रवीणेचक्षेवर्जोवाच्यलिंगकः॥ संज्ञास्याच्चतनानामहस्तादैश्वर्यसूचना॥३३॥ इतिजांताः॥ काकेभगंडौकरदेवैग
जगंडकटीकटी॥ शिपिविष्टस्तुरवलतौदुश्वर्मणिमहेश्वरे॥३४॥ देवशिल्पिन्यपिलद्वादिष्टदेवेपिनद्योः॥ रसेकदुःकद्वार्येविषु
मत्सरतीद्यनयोः॥३५॥ रिष्टंक्षेमासुभाभावेष्वरिष्टुश्वभाशस्ते॥ मायानिश्वलयंनेषुकैतवानृतयाशिषु॥३६॥ अथोघनेषोलम्भंगे
सीरांगेकूटमस्त्रियाम्॥ मूर्द्धमैलायांत्रुटिःस्त्रीस्यात्कालेल्येसंशयेपिसा॥३७॥ असुलर्षाश्रयःकोत्थोमूलेलभक्तेजरा॥ व्युष्टिः

तंकां

(४A)

फलेसमृद्धौ च हीष्टि ने स्त्रियादशनि ॥ ३८ ॥ इष्टियागि च्छयोः सृष्टं निश्चिते बहु निव्रिषु ॥ कष्टे तु कुछु गहने दक्षामंदागदेषु च ॥ ३९ ॥ पदुर्द्धौ
 गच्छ लिंगो च ॥ इति ठांता ॥ नीलकंठः शिवे पिच ॥ उंसि कोष्ठांतर्जितं कुसूलोंतर्गृहं तथा ॥ ४० ॥ निष्ठानिष्पत्ति नाशांता ॥ काष्ठोल्कर्षे स्थि
 तांदशा ॥ विषुज्ये ष्ठोति शस्ते पिकनि ष्ठोति सुवाल्ययोः ॥ ४१ ॥ इति गांता ॥ दंडो स्त्रीलगुडे पिस्यादुडो गोले कृपा कयोः ॥ सर्पमांसात
 शूब्याडो गोभूवाच स्त्रियाइलाः ॥ ४२ ॥ द्वेडावंशाशालाकापिनाडीकाले पिष्टुक्षणे ॥ कांडो स्त्रीदंड बोणार्ववर्गविसरवा विषु ॥ ४३ ॥ -
 स्याद्वांडमच्चाभरणे मवे मूल्यवणिगदने ॥ इति ठांता ॥ द्वृश प्रतिज्ञयो बाढुं प्रगाढुं भृशाहु च्छयोः ॥ ४४ ॥ शक्तस्थैर्लोक्षिषु दौडुटो
 विन्यस्तसंहनौ ॥ इति ठांता ॥ भूयो भक्ते स्त्रेण गभेचाणो बलिस्तते शरे ॥ ४५ ॥ कणोति सूक्ष्मेधान्याशो संघाते प्रभये गणः ॥ पणो दूता
 दिष्टुत्सैभृतौ मूल्यधने पिच ॥ ४६ ॥ मौर्यां द्रव्याश्चिते सत्त्वशोर्यसंध्यादिके गुणः ॥ निर्बापारः स्थितौ कालविशेषो त्सवयोः स्त्रणः ॥
 ४७ ॥ वर्णाद्विजादौ शक्तुदो स्ततौ वर्णं तुवाक्षरे ॥ अरुणो मास्करे पिस्याद्वर्णमेदेपिच विषु ॥ ४८ ॥ स्याएः शर्वेष्यथद्रोणः काकेष्याजौ
 दवेणः ॥ ग्रामणीर्नापि ते उंसि श्रेष्ठे ग्रामाधिपे विषु ॥ ४९ ॥ ऊर्णमेषादिलोभिस्यादावर्तेचांतराभ्युवोः ॥ हरिणीस्यान्मृगी हेमप्रतिमा
 हरिताचया ॥ ५० ॥ विषुपांडो च हरिणः स्थूणास्तंभेपिवे शमनः ॥ तृष्णो स्त्रहपिषासे देजु गुप्ताकृष्णेष्टणे ॥ ५१ ॥ वर्णस्पयेन्च विषणः
 कृष्णप्रत्यकृच वारुणः ॥ करेणुरिष्यांस्त्रीने भेदविणं तु बलं धनम् ॥ ५२ ॥ शरणं गृहदक्षित्रोः श्रीपर्णकमले पिच ॥ विषाप्रिमरलोहे षु

अंकों
८

(१)

तीस्तं द्वाष्टो वेरवर्देविषु ॥५३॥ प्रमाणं हेतु मर्यादा शास्त्रेय त्ताप्रमातृषु ॥ करणं साधकतमं क्षेत्रगांवेऽद्रियेष्ठपि ॥५४॥ प्राण्युत्सादेसंसरणम्
 संबाधच मूर्गतौ ॥ घंटापथेय वांतान्लेसमुद्दिरणमुन्लये ॥५५॥ अतस्त्रिषु विषाणं स्यात्पश्च श्वं गेभदंतयोः ॥ प्रवणं क्रमनिम्नो व्यं प्रद्वे
 नातु च तुष्यते ॥५६॥ संकारेण निनिता शक्षाविरिणं शून्यमूषरम् ॥ सेतो च वरणो वेणी नदीभेदेकचोच्ये ॥५७॥ इतिणांताः ॥ देव
 मूर्यैविवस्तंतो सरस्तंतो नदार्णवै ॥ पक्षिताक्ष्यैर्गुरुत्वं तो शाकुतो भासपक्षिणी ॥५८॥ अम्युत्सातीधूमकेतूजामृतो मेघपर्वतो ॥ ह
 स्तो तु पाणिनक्षत्रे मरुतौ पवनामरी ॥५९॥ यंताहस्तिपक्षे सूने भर्तीधातुष्टिपोष्टरि ॥ यानशत्रेशिशोषोतः प्रेतः प्राण्यंतरेष्टते ॥६०॥
 यह भेदेष्वजे केतुः पार्थिवेतनयेस्ततः ॥ स्थपतिः कासुमेदोपमूरुद्भिधेष्वपे ॥६१॥ मूर्धाभिषिक्तो भूपेषिक्तुः स्वीकुसंभेषिचा ॥
 विष्णावष्यजिताव्यक्तौ सूतस्त्वष्टरिसारथौ ॥६२॥ व्यक्तः प्राज्ञो पिहृष्टो तावुभौ शास्त्रनिदर्शने ॥ सञ्जास्यात्सारथौ हाः स्थेतवि
 यायां च शूद्रजे ॥६३॥ वृत्तातः स्यात्पक्षरणे पक्षरेकाल्प्यवार्तयोः ॥ आनर्तः समरेनृत्यस्याननीवद्विषयोः ॥६४॥ हृतांतो यमसि
 द्वांतदेवाकुशलकर्मस् ॥ श्लेष्मादिरसरक्तादिमहामृतानितदुणा ॥६५॥ इंद्रियाण्यश्मविरुतिः शब्दयोनिश्वधातवः ॥ कंक्षांत
 रेपशक्षांतो नृपस्यासर्वगोचरे ॥६६॥ कासूसामर्थयोः शक्तिमूर्तिः कारिण्यकाययोः ॥ विस्तारवल्लयोर्बततिर्वसतीरात्रिवेशमनोः
 ॥६७॥ क्षयार्चयोरपचितिः सातिर्दानावसानयोः ॥ अर्तिः शाडाधनुष्टो ट्योर्जातिः सामान्यजन्मनोः ॥६८॥ प्रचारः स्यंदयोरातिरि

त्रकां

८

(9A)

तिर्दिवपवासयोः॥उद्येधिगमेप्राप्तिस्त्रेतात्मग्निवयेयुगे॥६९॥वीणामेदेपिमहतीमूर्तिर्भस्मनिसंपदि॥नदीनगर्येर्नागाना
 प्लोगवत्यथसंगरे॥७०॥संगेसभायांसमितिःक्षयवासावपिक्षिती॥रवेरचिश्चशस्त्रंचवन्हिज्वालाचहेतयः॥७१॥जगती
 जगतिष्ठ्छंदोविशेषेपिक्षितावपि॥पंक्तिष्ठ्छंदोपिदशमस्यास्त्रभावेपिचायतिः॥७२॥पञ्चिर्गतौनमूलेतुपक्षतिःपक्षमेदयोः
 ॥प्रकृतिर्यानिलिंगेचकैशिक्याद्याम्बद्वत्तयः॥७३॥सिकता:स्तुर्वालुकापिवेदेश्वसिच्चश्चतिः॥वीनिताजनितात्यर्थाजुरा
 गायांचयोधिति॥७४॥गुतिःक्षितिव्युदासेपिधृतिधरिणधेययोः॥वहतीक्षुद्रवार्ताकोछंदोमेदेमहत्यपि॥७५॥वासिता
 स्त्रीकरिण्योश्चवार्तावन्तोजनश्चतौ॥वार्तफल्युत्यरोगेचविषप्कच्छृष्टामृते॥७६॥कलधौंतंस्त्रयहेमोर्निभत्तंहेतुल-
 क्षमणोः॥श्रुतंशास्त्रावधृतयोर्युगपर्याप्तियोःरुतम्॥७७॥अत्याहितंसमाप्तीतिःकर्मजीवानपेक्षिच्॥युक्तेक्षमादादतेमू
 तंप्राण्यतीतेसमेविषु॥७८॥वृत्तंपद्येचरिवेविषधतीतेददिनस्तलै॥महद्राज्यंचावगीतंजन्येस्याद्विर्हितेविषु॥७९॥श्वेत-
 रूप्येपर्स्तंहेमिस्त्रयेसितेविषु॥विषधतोजगदिंगेपिरक्तनीत्यादिदागिच॥८०॥अवदातःसितेपितेशक्त्वेवद्वार्जुनोसितो॥युक्ते
 तिसंस्तुतेमर्धाण्यपिनीतोथसंस्तुतम्॥८१॥कृविमेलक्षणोपेतेष्यनंतोनवधावपि॥रव्यातेत्वैप्रतीतोभिजानस्तुकुलजेबुधो॥८२॥
 विविक्तोपूतविजनौमूर्छितौमूर्दसोच्छयै॥द्वौचाम्लपर्षेषोयुक्तेशितीधवलमेचकौ॥८३॥सत्येसाध्योविद्यमानेप्रशास्तेष्यहितेच

तृका-

९

सत्॥ पुरस्तुतः पूजिते रात्यभिसुक्ते ग्रहतः हृते ॥ ८४॥ निवातावाश्रयावातो शस्त्राभेदं च वर्मयत् ॥ जातो न्लद्धपृष्ठास्युरुच्छ्रुताकृति
तास्त्वमी ॥ ८५॥ वृद्धिमत्योद्यतो सल्लाआद्यतो सादराचिती ॥ इति तांता ॥ अर्थो भिष्येयरैव स्तु प्रयोजन निवृत्तिषु ॥ ८६॥ निपानागम-
योक्तीर्थमृषिजुष्टेजले गुरो ॥ समर्थस्त्रिषु शक्तिस्थेसंबद्धार्थेहितोपच ॥ ८७॥ दशमीस्थोक्तीणरागवृद्धौ वीथीपदव्यपिा आस्थानो
यत्योरासस्थाप्रस्थोस्त्रीसात्तु मानयो ॥ ८८॥ “शास्त्रद्रविणयोर्थेः संस्थाधारेस्थितो मृतो ॥” इति यांता ॥ अभिश्राय वशो छंदाव
ब्दोजी मृतवत्सरो ॥ अपवादो तु निंदाज्ञेदायादो सकृत वांधवै ॥ ८९॥ पादारम्यं ग्रितुर्वाशाश्च द्रव्यकर्त्ता लमो लुदः ॥ निर्वादो जनवादोपि
शादो जं बालशाष्ययो ॥ ९०॥ आरावेरुदितेत्रात अर्थाकंदो दारुणे ॥ स्यात्यामादो सुरागेपि सूदूस्या द्यं जनेपिच ॥ ९१॥ गोष्ठाध्यस्तेपि
गोविंदो हर्षेया मोदवन्मदः ॥ प्राधान्ये राजलिंगे च वृषंगे कुवदो लियां ॥ ९२॥ स्त्रीसंविश्वानसंभाषाक्रियाकाराजिनामस्त ॥ धर्मे
रहस्युपानेष्वत्स्याद्यतो वत्सरेशारत् ॥ ९३॥ पदं च्यवसित त्राणस्थानलद्माग्रिवस्तुषु ॥ गोष्ठदं सेविते माने प्रतिष्ठाकृत्यमास्पदम् ॥
९४॥ विष्विष्टमध्युरोस्त्रादूमृदूचातीक्षणकोमलौ ॥ मूढाल्यापहु निर्जाग्यामंदा:स्युद्दीनुशारदौ ॥ ९५॥ प्रत्यग्रापति भौविद्वत्सप्रग-
ल्लभौविशारदौ ॥ इति दांता ॥ च्यामो वट अन्यग्रोथादुल्लेघः कायउन्नतिः ॥ ९६॥ पर्याहारश्च मार्गश्च विवधौ वीवधौ नतो ॥ परिधिर्यज्ञिय
तरोः शारवाया सुपसूर्यके ॥ ९७॥ वंधकं च्यवसनं चेतः पीडाधिष्ठानमाधयः ॥ स्युः समर्थननीवाकनियमाश्च समाधयः ॥ ९८॥ दोषोत्तादे

अंकोः
९

(१०)

(109)

तु बंधः स्यात्यहृत्यादिविनश्चरे ॥ मुख्यानुयायिनिशिष्ठो प्रकृतस्यानुवर्तने ॥ १९ ॥ विषुर्विष्णो नंद्रमसिपरिच्छेदेवले वधिः ॥ विधिर्वि
 धानेदेवेषप्रणिधिः प्रार्थनेचरे ॥ १०० ॥ बुधद्वैष्णवं डितेषिस्कंधः समुदयेषिच ॥ देशेन दविशेषेष्विष्णो सिंधुर्नासिरितिस्त्रियाम् ॥ १०१ ॥ वि
 धाविधो प्रकारेच साधूरम्येषिच विषु ॥ वधूर्जायासुषास्त्रोच सधालेषो स्तुतं स्तुहा ॥ १०२ ॥ संधाप्रतिज्ञाभयदिश्चासंप्रत्ययः स्तुहा ॥
 मधुमद्येषु घरसेक्षो द्वेष्यं धंतमस्यपि ॥ १०३ ॥ अतस्त्रिपुस्तुन्हौ पडितं मन्यगर्वितो ॥ ब्रह्मवंधुरधिक्षेषेनिर्देशो यावलं वितः ॥ १०४ ॥
 अविदूरो ष्ववष्टव्यः प्रसिद्धो रव्यात्मूषितो ॥ इतिधांताः ॥ सूर्यविन्हीनिवभानूभानूरश्मिदिवाकरो ॥ १०५ ॥ मूर्तात्मानो धावदेहो मूर्ख
 नो चौपृथक्ष नौ ॥ ग्रावणो षेषो लपाषाणो पविणो शारपक्षणो ॥ १०६ ॥ तरुषो लौशिरवरिणो शिरिनो वन्हिवर्हिणो ॥ प्रतियलाङ्गो लिप्सो
 पग्हावथसादिनौ ॥ १०७ ॥ हौसारथिहयारो हौवाजिनो श्वेषु पक्षिणः ॥ कुलेष्यपिजनो जन्ममूर्म्यामप्यथहायनाः ॥ १०८ ॥ वर्षार्चिव्राहि
 भेदाश्च च द्राघ्यकर्तविरोचनाः ॥ कुलेषोपिवजिनो विश्वकर्मकर्त्तवरशिल्पिनाः ॥ १०९ ॥ आत्मायलोधतिरुद्धिः स्वभावो ब्रह्मवर्धन्च ॥ शको
 धातुकमनेभो वर्षकाद्येषनाधनः ॥ ११० ॥ यनो मेघेसूर्तिगुणेषिषु मूर्तेनिरंतरे ॥ अपिमानो र्यादिदर्पेज्ञानेप्रणायाहिंसयोः ॥ १११ ॥ इनः सु
 र्येष्प्रभो राजासृगं केष्टवियेनृपे ॥ वाणिन्यो नर्तको दूत्यो स्वंत्यामपि वाहिनी ॥ ११२ ॥ हादिन्यो वज्रतडितो वंदायामपि कामिनी ॥ त्वक्कृदे
 हयोरपितनुः सूनाधो जिह्वापिच ॥ ११३ ॥ क्रतुविस्तारयोरस्त्रोवितानं विषुतुच्छके ॥ मंदेष्यकेतनं रुत्येकेनावुपनिमंत्रणे ॥ ११४ ॥ वेद

अङ्को-

१०

(1)

सत्त्वं तपो ब्रह्म ब्रह्म विप्रः प्रजापतिः ॥ उत्साह नैच हिं सायां सून् नैच अपि गंधनम् ॥ ११५ ॥ आतं च नं प्रतीवा पजवना ज्ञाय नार्थकम् ॥ व्यंज
 चंलं छनं शमशु निष्ठाना वय वेष्टपि ॥ ११६ ॥ स्याकौलो नं लोकवादे सुद्देपश्च हिपक्षिणां ॥ स्यादुद्यानं निः सरणे वनभेदप्रयोजने ॥ ११७ ॥ अ
 वकाशो स्थितौ स्थानं कीडा दावपि देवनम् ॥ उत्थानं पौरुषे तं वै सं निविष्टो द्वे पित्रिः ॥ ११८ ॥ स्युत्थानं प्रतिरोधे च विरोधाचरणे पित्रिः ॥ मारणे
 मृतसंस्कारे गतो द्वये रथदापने ॥ ११९ ॥ निर्वर्तने पकरणा तु ब्रज्यासून्च साधनम् ॥ निर्याति नं वै रशु द्वै दाने न्यासार्पणे पित्रिः ॥ १२० ॥ व्यस
 नं विपदि श्वं शोदो धेका मज को पजे ॥ पक्षमा क्षिलो भिकिं जल्कं तत्त्वाद्योषो व्यथा यसि ॥ १२१ ॥ तिथिसे देसणे पर्व वर्तने च छुदेध्वनि ॥ अ
 कार्यगुद्ये कोपी नैमैशु नं संगते रते ॥ १२२ ॥ प्रज्ञानं परमात्मापीः प्रधान बुद्धचिह्नयोः ॥ प्रसूनं पुष्ट फलयो निर्धनं कुलनाशयोः ॥ १२३ ॥ कं
 दने रोदना व्याने वर्ध देह प्रमाणयोः ॥ गृहदेह त्विद्प्रभावाधामा न्यथ चतुष्पथे ॥ १२४ ॥ संनिवेशो च संस्थानं लक्ष्यचिन्हयधानयोः ॥ आ
 च्छादने संपिधानमपवारणमित्युभे ॥ १२५ ॥ आराधनं साधने स्यादवासीं तोषणे पित्रिः ॥ अधिष्ठानं च क्षुरप्रभावाध्यासने षष्ठि ॥ १२६ ॥
 स्तलं स्वजानि श्रेष्ठे पित्रने सलिलकानने ॥ तलिनं विरले स्तोके वाच्यलिंगं तथो त्तरे ॥ १२७ ॥ समानाः सत्समैकेस्युः पित्रनौ रवलसूचकौ ॥
 हीनन्यनावून गत्यै विग्रहरौ तरस्त्वनो ॥ १२८ ॥ अभिपन्नो पराद्वेभिग्रस्तेव्यापद्वतावपि ॥ इति नांताः ॥ कलापो भूषणे वहेतूणीरै संह
 तावपि ॥ १२९ ॥ परिच्छेदे परीवाषः पर्युसीं सलिलस्थितौ ॥ गोधुग्गोष्ठपती गोपो हरविष्णू वृषाकर्षी ॥ १३० ॥ बाष्यमूलभास्त्रुक शिषुत्व

तृकं ।

१०

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com